

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÓNYE.

Egyes évre 10 ft. — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy hónap 1 " " "
Egyes száma ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hónapra postai sorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű
Hirdetések a kiú szerinti jutányos áron vetetnek fel. Helyes-űj min
den külön beiktatásért 20 kr.

Ki fog engedni?

Irta: **Zalai Márk.**

Amiket eszünk azzá leszünk. Illatos széna, aczélos zab teszi délczeggé a lovat. Sovány tövises falat csacsivá sülyeszti a szamarat. Vezércikkék, obstrukciók és más effajta erjedő must nevelik — a politikust.

Ki fog engedni? Sokan szeretik a meleget, némelyek épen ellenkezőleg a hideget. Akadnak egyesek, kik előszeretettel nyeldesik a forró kását, mások ismét kéjérettel szopogatják a fagyos jégcsapot. Izlés és véralkat dolga. Azért testben, lélekben egyaránt lehetnek épek, egészségesek.

A szabadelvű párthoz tartozom, ezért az ellenzéket, az erős ellenzéket mégis kívánatosnak tartom. Imádkozzanak bünnös lelkemért, vagy vessen követ rám, ki másként gondolkozik.

453 igaz hazafi képviseli az országot. Mind nagyok ők, mind művelt, fenkölt gondolkozásuak, az ország bölcsesége, virágai, atyai szeretete.

És mégis mily bonyodalmat, zürzavart, khaost csináltak maguk közt több hónap óta.

Jobbban szeretik pártjukat, mint a hazát.

Még ériénem, ha az ország lázongna,

ha kemény tél fokozná a szegények nyomorát, ha tülellenség fenyegetne.

De olyan békés az ország hangulata, olyan hullámtalan, szintelen egész Európa, mint a tenger sima tükre.

És ha még azok a férfiak, kik az országot képviselik, feltűnően különbözének egymástól? De még azt sem lehet állítani.

Nincsen közöttük ur és súltparaszt. Ha egyik jobban tud szónokolni, egyik jobban tud gorombáskodni, verekedni, mint a másik, az még nem képez olyan nagy különbséget.

A fődologban, a műveltségben, hazaszeretethen egyek, egyértelműek.

Párt sincs olyan tulságosan sok. Egyik kéz ujjain meg lehet őket számlálni. Sőt ez idő szerint mindössze két párt van: Bánffy buktató és Bánffy fen tartó. Uralomhoz ragaszkodó és uralomra vágyó párt. Sem nem tulságos erény, sem nem tulságos bűn. És mégis «tant de bruit pour une omelette» — sok hűhó — semmiért.

Vajjon ki fog engedni?

Az szokott engedni, a ki okosabb, ki jobban szeret.

A tömörült ellenzék elégtételt óhajt a választási visszaélésekért. Helyes. Bánffy fejét kívánja. Azaz dehogy a párt fejét. És vajjon mit nyernek vele?

Bánffy azért meg nem hal. A párt

is tovább él. Ez nem elégtétel. És kinek kell e ragaszkodás miatt szenvedni? Annak, a ki senkinek sem vétett: a **Hazának,**

Viszont mit ártott volna a szabadelvűpártnak, ha Bánffy megy, ha régen ment volna?

Szenvedett volna az elv. A kisebbségnek nem szabad megengedni azt az ártatlan örömet, hogy egy miniszterelnököt buktasson?

Hátha a parlamentarismus, mint a molokh nem minden három évben egy miniszterelnököt kívánna áldozat gyanánt ártatlanul, midőn ezen játék által senkinek, sem a miniszterelnöknek, sem a pártjának nem görbül meg a hajaszála sem, nem érdemli meg a haza ezt az akademikus áldozatot?

De az elv? Tisztelem én mindenkinek az elvét, de ha valaki önzését, önfejűségét elvnek nevezi és e miatt nem segívezi felebarátját ha mindjárt éhen vész, ha egy párt egyetlen elv miatt zavarba veszélybe dönti az országot, akkor nincs kárhóztatandóbb a világon a merev elvnel.

Vajjon ki fog engedni?

Egy porosz hadnagyocska azt kérdezte a generálistól, hogy kinek kell előbb köszönni, ha két egyrangú tiszt találkozik.

Annak ki ifjabb a rangban.

Nemzeti irány.

A »Debreczen« társasága.

Bartha Miklós székfoglalója a Petőfi társaságban.

Azt a nagy kitüntetést, hogy a Petőfi társaság rendes tagjává választott, hirlapirói munkásságomnak köszönhetem. Mert én az irodalmat, abban a magas értelemben, hogy munkám fenmaradjon akár a könyvrajstromokban, akár a nemzet lelkében, nem műveltem soha. Én csak a nap szükségének élek. Nem azért járom az erdőt, hogy rejtelmes zngasában föltaláljam a háborgó indulatok összhangját és a mezőre sem azért megyek, hogy virággal ékesítsem a szívnek egy-egy elhaló dalát; hanem járom az erdőt, hogy tűzrevalót hordjak a közélet kohójába és járom a mezőt, felszántani a talajt és kapálgatni a sorvadó plántákat.

Érdemes-e az ilyen munka arra, hogy azok közé emeltessem, kik nem a hétköznapi kielégítésén fáradoznak, hanem időhöz nem kötött nagy közművelődési szükségeket elégitenek ki? — ezt a kérdést a Társaság tagválasztó gyűlése a napszámos javára döntötte el és én nem kutatom, hogy ebben a döntésben mily csekély része van a megérdemelt közjuttalomnak és mily nagy része van a személyes rokonszeny jóindulatú elnézésének. De mivel mint hirlapiró jutottam a kitüntetéshez, ennél fogva e pillanatban is csak hirlapirói megjegyzésekre kérek engedélyt.

Megjegyzéseimben kerülöm a vádat és

óvakodom a tanácsból, mert sem kellemetlen nem akarok lenni, sem hivatalan.

Némely igazság fölfakad a szivből és megszürdök az elmen. Az ember tovább adja abban a reményben, hogy itt-ott csirat hajt. Ennyi az én igényem, mikor erről a helyről is azt óhajton, hogy szépirodalmunk csak magyar legyen.

Mi nem tehetünk arról, hogy magyarok vagyunk. Bántódni kár is volna ezért, mert fajtulajdonosságaink nélkül sok nemes alkatrész hiányoznék az emberiség haztartásából. De annak, hogy magyarok vagyunk, törvényei vannak, melyek minket életre-halálra köteleznek.

Az egyén átalakulhat rövid élete folyamán is; cserélhet hazát, cserélhet nyelvet, cserélhet érzelmeiket. De a nemzet csak halálának árán cserélheti ki országát, nyelvet, érzelmevilágát. A longobárdból olasz, a normannból angol, a kunból magyar csak azért lett, hogy a longobárd, a normann, a kun meghalt.

Meghalni azonban a magyar nemzet nem akar.

Mivel pedig magyarok vagyunk: ennél fogva magyarul beszélünk, magyarul írunk, magyarul gondolkozunk és magyarul érzünk. Ez nemcsak jog, de kötelesség is. Úgy vagyunk vele, mint a levegővel. Mivel általa élünk: jogunk van hozzá, mivel meghalnánk nélküle: kötelességünk fölhasználni a benne rejlő életerőt.

A sas fészket rak a szirtre anélkül, hogy

engedélyt kérne az építkezési hatóságtól. Mindenki természetesnek fogja tartani a sas eljárását. Miért? Azért, mivel életfeltételei szerint cselekedett. Mi is az életfeltételnek teszünk eleget, mikor egész mértékben fenntartjuk nemzeti egyéniségünket.

A nemzeti egyéniségnek gerince a hazaföld és ennek minden hagyománya; izomzata a jogrend és annak minden intézménye; vérkeringése a politika; lelke az irodalom; bája a művészet. Egy nagy és halhatatlan organizmus ez, mely mint minden szervezet, csak önmagából fejlődhetik egészségesen, saját belső erőinek érvényesülése által.

Az idegen hatások csak annyiban értékesek, amennyiben a szervezet által feldolgozhatók. — Még a jó is rossz, ha idegen és át nem alakul a nemzeti egyéniség vegyműhelyében.

Ott, hol a könyves boltok és a színházak idegen írók termékeivel vannak elárasztva, betegség ragódik a nemzet szellemi életén. A ki mások agyával gondolkozik: csak u'ánöz. Az utánzás pedig majom-öszön. Amely nemzet más nemzetek munkájával elégiti ki lelki szükségait: elősdi. Már pedig az elősdiak, úgy az állat-, mint a növény-világban csak alsóbb rendű szervezetek.

Minden nemzet annyit ér, amennyit saját erejéből termelni képes. Amit kívülről aggat magára, annak nemzeti becsé nincs. Ha nem így volna: a nyelvmesterek volnának a nemzeti civilizáció legfontosabb tényezői. Minket nem az tesz magyarrá, amiben más nemzetek-

Hát ha egy időben kapták a chartát?

Akkor illik előbb köszönni a fiatalabbnak.

De ha körülbelül egy idősök?

Akkor köszön legelőször a műveltebb és okosabb.

Igy ítél val ha bölcs Salamon is, midőn az anya mereven ragaszkodott ugyanazon gyermekhez, mindenik magáénak vallván, az igazi anya nem engedte, hogy a gyermeket két felé vágják. Inkább legyen akárkié, csak a gyermeknek ne legyen bántódása. Most is ilyen drága gyermek élete körül forog a kérdés. Az anya nem szeret bétit jobban a gyermekét mint mi a Hazát.

Ki fog engedni?

Aki hazáját legjobban szereti, jobban mint pártját, mint önmagát!

A képviselőház ülése.

Budapest, jan. 10.

Tegnap — jan. 9-ikén — a mult ülés jegyzőkönyvét szó nélkül hitelesítették s minden közvetítés nélkül megkezdődtek a csütörtökön hátralevő névszerinti szavazások a Rakovszky, Makfalvy és Sziluh a indítványaira. Az ellenzék a szavazásokban nem vett részt s így nyolczvan-száz kormányparti s husz-huszonöt disszidens az indítványokat egymásután elve ették.

Mindjárt az ülés elején s óba került a folyosón, — hogy a kormány nem királyi kéziratral, hanem magával a Házzal akarja elnapoltatni az üléseket öt-hat napra, hogy ez idő alatt semmi se akadályozza a kompromisszum-tárgyalást. Másik hír, a mely mozgalmat keltett a függetlenségi pártban, az, hogy Kossuth Ferencz nyilatkozatot tesz közzé, mint a függetlenség pártvezére. E nyi-

hez hasonlítunk, hanem az, amiben tőlük különbözünk. A paripában sem az az értékes valami, hogy hasonlít a számárhoz, hanem az, hogy különbözik tőle.

Nem kínai falról beszélek, mert a teljes elzárkózás éppen olyan nemzeti halál, mint a beolvadás egy más nemzet gondolatvilágába. En csak azt a kerítést tartom megővendőnek, mely a szomszédságtól elválasztja a tulajdonjognak tiszteletet szerez. Igenis, legyen a művelődés minden ága az emberiség közkinccse; de ohajtanám, hogy még a bibliának is legyen nálunk magyar zamata. Azt pedig egyenesen kívánom, hogy a fekete rigó ne tűzzön szárnyába pávatollat, mert akkor nem tud röpködni és a magyar író ne igyekezzék a közönséget azzal a morzsával táplálni, mely a Zola asztaláról a szemétdombra került, mert ettől éhesen marad az olvasó.

Valódi erő, hódító és ellenálló képességgel, csak abban a nemzetben lakik, amelynek fölfogása, értelme, gondolkodási módja és izlése egységes.

Ez az egység nemcsak megtűr, de feltételez is fokozati különbségeket az egyének műveltségi állapotához képest, de áthidalhatatlan válaszfalakat nem tűr meg. Ezt az egységet a hagyományok, a szenvedések, a diadalmak, a viszonyok, az intézmények és kiváltságok a nyelv közössége hozta létre. Mikor az irodalom ezt az egységet ápolja: akkor fozozza a nemzet hódító és ellentálló képességét.

De ápolni ezt az egységet csak úgy lehet, ha a szellem munkája minden réteget áthat és minden rétegen nyomot hagy, miként a diluvium a föld kérgén. A nép réte-

latkozat szerint az Egyetértés politikai magatartása félreértésre adhat okot, ezért kijelenti, hogy az Egyetértés cikkei közül csak azokért vállalja el a felelősséget, amelyek abban a lapban neve a la irás a v a l jelentek meg.

A Makfalvy módosításánál a távollevők névsorát Rakovszky István jegyző olvasta, ilyenforma kedélyekkel: Kossuth és Ferencz, hja itt van az az ur is, hm, hm! Aidingere Janos nemmel szavaz, persze, persze, a mungók.

Zeyk Gábor kormányparti megszokta a jegyző megjegyzéseit és kifakadt, Rakovszky rászólt:

— Beszéljen inkább a bivalyborjuról.

Zeyk erre valamit szolt, a mit az írói karzatou hallani nem lehetett, a miből aztán kihívás lett.

A szavazások megtörténte után egyegyed két óratját Mádarász korelnök bemutatta a kérvények egész sorát az ex-lex állapot és a kormány ellen a király kéziratát, melyben a haz ujevi üdvözlétet megköszönte.

Mig ezek történtek: Bannffy báró megállapodott abban, hogy tegnap délután négy órakor a miniszterelnöki palotában lesz a kompromisszum érdekében a tárgyalás közte, Szilagy i Dzsó, Csáky Albin és Andrássy Gyula grófok közt.

A kérvények sorjegyének fölolvása után a korelnök ajánlotta, hogy a mai ülésen szavazzanak Kossuth és a Gulner indítványára s folytatták a kvótaüggyben a vitát.

Ezt helyesléssel fogadtatván, az ülést bezárta.

BELFÖLD

Az a tiszteletreméltó és tekintélyes protestáns ferfiu, aki az »Egyetértés«-ben barazdat az olyan író, kinek betűsorain nem dereag nemzeti hangulat. A gyorsan tűnő barazdával szétfoszlik a hatás is.

Igaz; lesznek a kik megértik. De mi az eredmény? Megosztás azok között, kik az idegen hatásokat is befogadni tudják és azon öserejü tömeg között, mely csak önmágáért és önmagának él. Ez pedig a nemzet lelki egységének felbontása. Megzavarása annak az évezredes alakulásnak, mely létrehozta a közös jellemvonásokat.

Miként a bérceknek és rónáknak: ugyan florája a nemzet erzelemvilágának is. A mi nem odavaló, az vagy mesterséges plánta, vagy gyom! Ennek a faunának természetes képét rongja meg, a ki idegen plántákat vesz kultúra alá.

Az idegen szellemet befogadhatja a művelt osztály, de a nép nem képes azt befogadni. Ekként megszakad a gondolategység láncolata a nemzet életében. A vágyak, kötelességek és hajlandóságok között ür keletkezik, mely minél nagyobb, annál veszesebb. Más érzelmek, más törekvések, más célok töltik be az egyik réteg kebelét, mint a másikat. Minél jobban távolodnak, annál kevésbé értik meg egymást. Teljes összeolvadás helyett

szorítottanak, megszólalt és a névtelenségből felfedte magát, az »Egyetértés«-hez beküldött következő leveleiben:

Tisztelt szerkesztőség!

A jelenlegi politikai összezavarodás szólni kényszerít. E végből irtam a mellékelt nyilt kérdést.

Tisztelettel kérem a t. szerkesztőséget közölje felszólalásomat. Nagypolitikai érdekes közlőre e kérésre s ajánlja e pár sor közvételére.

Közlés előtt, azonban kérem sziveskedjék megmutatni nyilt kérdésemet Csávozszy főszerkesztő urnak s esetleg Eötvös Károly urnak. Ha öök nem helyeslik, akkor papirkosárba vele.

Fogadja t. szerkesztőség öszinte tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1899. január 7.

(IX. Erkel-utca 3.)

Szöts Farkas,

a ref. papnövelde igazgatója, a »Prot. Lap« és a »Prot. Szemle« szerk.

Telát nt. Szöts Farkas ur az a ferfiu, akit az »Egyetértés« ama megkümböztető hangzatos címekkel ruház fel. Hiszen kétségen kívül tiszteletreméltó állást foglal el, miut »papnövelde« szerintünk inkább lelkész-képző intézet igazgatója s mint a »Prot. egyh. és Isk. lap« s a »Prot. Szemle« szerkesztője; de még sem olyan nagyot, hogy olyan »tekintélyes« prot. ferfiunak kelljen tartanunk, hogy azt a hangot, amelyet a prot. ferfiaknak a kormányhatalmi polczról leszorításától való félelem vonna maga után — a protestánsok fájdalmas — elegiái — valóságként elfogadva, utána ömledeznék is.

A »Debreczen« rámutatott tegnapi számában a mi nagy ferfiaink kormányhatalomban állása érdekében mérlegelhetése. Nincs most se egyéb hozzátenni valónk, mint az, a mit nt. Szöts Farkas ur leveleiben maga kifejez, hogy nem is annyira a prot. egyház vezetés vesztesége feletti fájdalom szólaltatta meg, mint »nagypolitikai érdekes közlő«-re. »Hinc ille lacrymae!«

Az ellenzéki pártok körében a ma hivatalosan is megkezdett békétárgyalások általános-ságban kedvező benyomást

mely nemzeti erőforrás, külön kulturegyedekké domborodnak ki — mely pedig nemzeti erőhanyatlás.

Megjegyzéseim nemcsak a fordításokat érintik, melyeknek szertelen mennyisége egyenesen elijesztő s melyek minden válogatás nélkül zudítják a világversenyt a szegény magyar író nyakába, hanem érintik azon eredeti műveket is, melyeknek sem tárgyában, sem irányában nincs magyar lélek. Nemzeti irodalomnak csak az nevezhető, mely a nemzet szokásának, erkölcsének és törekvésének bányáiból merit nyers érzéseket s azokat a közziesnek formái szerint csiszolja ékszerre.

Csak ugy egészség az irodalom, ha kezében tartja a nemzeti művelődés sorsát. Részben tartalmat s egészben irányt a civilizációnak az irodalom ad. De a művelődés csak akkor nyugszik helyes és természetes alapon, ha gyökere és lombja a népélet talajában és levegőjében nyert táplálékot és fejlődést. Ezt csak ugy érjük el, ha az irodalom, mint művelődési iránytű, töviről-hegyire magyaráz. Magyar, nemcsak nyelvében, de egész műveltségében. Ha minden versejtje, minden anyagparánya és egész szellemi deiejfolyama tiszta magyar.

A kölcsönzés káros, mert az idegen befolyás szabálytalanságot okoz a gondolkodás rendjében. Idegen hatások alatt minden fejlődés ingadozó és minden haladás egyenetlen. Mert a képességek bizonyos ágai verbősséggel árasztatnak el, míg a többiek elsorvadnak a renyhességben.

A szépirodalom az ábrándvilág képét rajzolja elénk; a nemzeti érzés a hajdankorunk hagyományos képeiből álskul. Az egyik

gyakoroltak. Néhány intranszigns képviselőn kívül úgy a függetlenségi párt, mint a nemzeti párt komolyan óhajtja a kibontakozást, sőt el is van tökélyre arra, hogy a fogadható ajánlat esetére teljes erővel a parlamenti béke érdekében sikra száll. — Az ellenzéki pártok vezérei közt a béke feltételekre vonatkozólag teljes az egyetértés.

Szász Domokos

ev. ref. püspök

— 1838. maj. 24. — 1899. jan. 8.

Nem közönséges ember élet-faklyája a'udt ki Kolozsváron Szász Domokos erdélyi ev. ref. egyházkerületi püspökben, f. hó 8-án. Méltan ünnepelt férfi volt személyes és szellemi kiváltsága, nagy törekvései, sikeres tevékenysége által s ha, talán a sikerek által nem engedte volna magát elkapatni s a köz-elismerést megtarthatta volna; az ev. ref. püspökök sorában a legmagasabb helyet életében mindvégig s halála után is megtartotta volna. De így éppen egyháza kolozsvári és erdélyi tulsúlyának emelése és biztosítása végett intézett s előbb nagy nyeresémet biztosító börze-játék merészlete fiaskót csinált s a hálványozott férfit élete vége felé alaszaltította az osztatlan általános becsülésben és bizalomban.

Bizonyára azonban valódi és maradandó érdemeivel emléket emelt magának. Mert a mit tett Erdélyben az ev. ref. egyházzal, testvéri és válhailan kapcsolatban álló magyarság eszméjének terjesztése és megszilárdítása érdekében, azt nem kisebbíthetik és nem is kisebbítik meg ellenségei sem. És ez első és mindenekelőtt felühaladó igaz érdeme. A többi munkálkodása ez eszme szolgálatából foly: mint az erdélyi lelkész- és tanárképzés magas színvonalra emelő rendezése; a teológiai fakultásnak alapítása és szervezése összeköttetésben a kolozsvári tudományegyetemmel. Ezen nagyszabású törekvéseiben nagy tévedésektől, sőt erőszakoskodásoktól sem volt mentes. Mert egyházának vagyoni gyarapítását a biztalan börzespekulációnak egyházi tere nem művelt és nem is biztos játéktérre erőszakolta, ami később veszteségeket okozott. A

képszozaának nem szabad megzavarni a másikat. De ha a szépirodalom nincs összhangban a nemzeti érzülettel, akkor fölbomlik az egyensúly az ábrándvilág képei és hagyományok képei között s ezzel együtt fölbomlik a nemzeti lelek egyensúlya is.

A valódi irodalom arra törekszik, hogy benne minden olvasója otthon érezze magát. Ne hiányozzak belőle az a kedves jólét, melyet a tűzhely melege ad. Találkozzék az olvasó a könyvben ismerős alakokkal s halja meg az író útverésében saját szívének dobogását.

Ezt a célt csak azok érik el, kik nem merítgetnek lusta kényeskedéssel idegen vizékből, hogy azzal kikenjék-fenjék szellemüket, hanem a zik egész valójukat beledobják a nemzeti érzelmek tengerébe s nagy habjaiban megtisztulnak az idegen befolyás nyúgeitól.

Dalaink szines sokasága bizonyít a mellett, hogy a költészetnek természetesebb talaja nincs a mi földünkönél. De ha minden dalunkat elsöpörné egy nem képzelhető vihar — és együtt a népköltéssel megsemmisülne egész irodalmunk s a drága romhalomból nem maradna fenn egyéb, mint annak a világszeninek a kötete, kinek nevéből nemesi címért alkotott magának a Társaság: akkor is, miként Cuvier egy gerinczcsigolyából az őslényt, e kötetből meg lehetne konstruálni a magyar nemzet egyéniségét, fajbeli előkelőségét, százas szenvedéseit, költői hajlamait, szellemi képességeit és nemes szokásait. Miért? Mivel e nagy költő gondolatai, vagyai, keservei, szenvedélei és tehetségei tökéletes összhangban voltak a nemzeti lélekkel. Legyen ő a mintánk versben és prózában, ha hűvek akarunk lenni e Társaság nemesi címéhez!

kolozsvári theol. fakultás megteremtéséért pedig az enyedi történelmi jogi Bethlen-kollegium theológiájának megszüntetésére fejtett ki megbozsáthatlan önkénykedést, amely az erdélyi reformátusok közt elkésereést ellene és összetartásukban szakadást idézett elő.

Nagy kérdésnek látszik azért, akár mint mérlegeljük: hibái vagy érdemei — e súlyosabbak; sokan azt mondják, hogy ev. ref. egyházi szempontból, amely szerint a cél nem szentesíti meg az eszközöket, tévesztései és hatalmi nyomakodásának büne felülmulta érdemeinek érdemét, amely miatt az erdélyi ref. egyházkerületben a közvélemény nagyban ellene fordult s aminek erkölci nyomasztó hatását ő maga is mélyen érezte. Mert hogy többet ne említsünk, meghasonlott legbensőbb barátjával és segítő társával: Szász Geróvel is, ami miatt ez érdemes férfinak felkellet hagyni az Erdélyi Prot. Közlöny-szerkesztésével, sőt visszavonult és letette a püspökségre kandidáló egyházak főjegyzőségét is — ami mind az elkésereítő ok nagyságára mutat.

A hiba súlya alól nem is akarta felmenteni Szász Domokost a közvélemény, még oly nemes alkotásáért sem, mint amilyen az erdélyi ref. lelkészárva elhelyezésére szolgáló szereteház s a kolozsvári ref. egyház 3-dik templomának s lelkészi állomásának szervezése, betöltése, létrehozása és a magyar birodalmi ev. ref. egyház egyetemes közügyeiben, intézményei megalkotásában résztvevő fáradságtalan tevékenysége.

Hiába!... az emberi természetben van, hogy inkább szeret gáncsolni és kárhözottatni, mint elismerni és adani. De hát minden kétségbe nem vonható hibái mellett is, azok a művek, amelyeket létrehozott — fenntartják és kegyeletessé teszik emlékeit.

Szász Domokos, a híres tudós Szász Károly a nagy-enyedi jog-, illetve fizikai és matematikai, Erdély politikai életében is nagy szerepet játszott híres tanár és Münstermanni Francziska fekkölt lelkü szülök fia, Nagy-Enyeden 1838. május 24-én született. Ez a nemes anya még megérte azt az időt, hogy 2 fiát Károlyt a dunamelléki, Domokost az erdélyi püspöki hivatalba emeltetni látta s a méltón tisztelt anyák, egyik legszerencsésőbbikének mondhatta magát, amilyennek az ev. reform. magyar világ valóban tartotta és tisztelte is.

Szász Domokos gyermekségét, iskolai pályáját miért fessük. Talán e tekintetben fényt vet reá az a siker, hogy 1859-ben, tehát 21 éves korában már kiállotta a papi szigorlatot és ugyanazon évben Kolozsvár egyik papjává is megválasztották. Mielőtt azonban hivatalát végleg elfoglalta volna: külföldre ment, a régi mód és köveelés szerint tudományát gyarapítani. 1861-ben jött vissza s vette által a papi hivatalt s az ezzel összefüggő egyházi köztéren elkezdette mind szellemi, irodalmi, mind gyakorlatilag nevezetes és emlékezetes életpályáját, Kolozsvár város, az erdélyi egyházkerület, sőt az egész magyar ev. egyházegyletemre kihatólag.

Egyházkerülete is méltányolta érdemeit. Igazgató-tanácsossá, 1878-ban főjegyzővé — generalis notarius — allandó konventi taggá, az 1881-diki debreczeni zsinatra képviselővé s 1885. Maj. 26. püspökké választotta. Tehát 47 éves korában püspökké lenni elég szép szerencse. Fajdalom... míg 60 évet bevégezve — gyógyíthatatlan kór tudatában meghalt, mégis — nagyon korai!

Szász Domokos mint költő, és prózaíró az irodalom terén is számot tett. Az Erdélyi prot. Közlönynek 1871-76. főmunkatársa, 1877—1884-ig szerkesztője volt, valamint az ezzel együtt megjelent — „Prediktátor”-nak Szász Geróvel együtt, akivel való meghasonlása később olyan nagyon fajt minden ev. reformátusnak, aki egyszersmind egyháza nagy embereitől a szeretetből folyó allandó magas jellemet is követeli és akarja bebizonyítani. Mint a nevezett lap és folyóiratban, akként másutt is, számos lelkészi dolgozatai

jelentek meg. De több önálló, legnagyobb részben egyházi és részben polemikus és nem egyházi munkák is őt ismerik avatott tollu mesterüknek.

Bizonyára nagy tervező és nagy alkotó is volt s lehetőségeit elfedezik sikerült alkotásai... Legyen tisztelt és áldott emléke ezekért.

— a — r.

Színház.

Trilby.

Kevés darab aratott oly nagy sikert, mint Potter nagy hatású darabja, a Trilby melynek tárgyát George de Maurier regényéből vette a szerző. Az embereket elfogta a Trilby láz s nap-nap után zsufolt házak néztek, hogy miként hipnotizálja a démon lelkü Svengali az ártatlan szívü Trilbyt. És mosi, hogy a Trilby láz szünetben van, nem elég-szenek meg már a hipnotizmusnak a szinpadra vitelével, hanem inkább a pikantériát keresik, amely nélkül darab igazi sikert nem arthat. Világos példa erre nézve a Vigszínházban nemrég előadott Tekenős béka, mely oly nagy és ritka sikert ért, hogy egy hónap leforgása alatt megérte a 25-dik előadást. Hogy miért? Kérdezik önk; egyszerűen azért, mert ebben a darabban már nem a hipnotizmussal, hanem a pikáris és sikamlós jelenetek és vaskos kifejezések halmazával izgatják a mulatni vágyó közönséget. Hja! tempora mutantur!

Nincs hatása már a Trilbynek, kivált ha oly gyenge előadásban mutatják be, mint nálunk tegnap este.

Az összjátékból hatalmasan kiemelkedett Komjathy, ki Svengalit közvetlenül játszotta. Borzalmasan természetes volt meghalasi jelenetében, idegrázó hatást keltvén a közönség között. Maszkja is oly pompás volt, hogy valahányszor megjelent a szinpadon, az ijedség megmagyarázhatlan jele tükröződött az arcokon. Komjathy Svengalija legjobb szerepei közé tartozik.

Halmi Margit Trilby szerepében várokozásunknak nem felelt meg. Különösen a második és harmadik felvonásban nem tudott eléggé érvényesülni. Amidőn Svengali hipnotizálja, nem szabad gyors, ruganyos léptekkel távoznia, hanem lassan, gépies lépéseket kell tennie. A harmadik felvonásban, amidőn Billivel találkozik, görcsös kacagásra kell fakadnia. Szerepének némely részét ugyszólván kidolgozatlanul hagyta s végleg csak annyit konstatalunk, hogy tegnapi alakítása nem tartozik a töle megszokott szerencsések közé.

Székelly Sándor Billiben a kedves, szerelmes bohém gyereket mutatta be. Tanaya is kifogástalan Sandy volt.

Hogy Gecko szerepét miért adták Rubosnak, nem értjük. Csinált is belőle egy oly komikus figurát, mely inkább Kósza Gyurkára, mint Geckóra emlékeztetett. Maszkja és játéka egyaránt komikus volt. A legdrámaibb jelenetet pusztán megjelenéseivel is elejtette.

Kitűnő volt Kiss Irén mint Vinardó, míg a többiek nem tudtak az előadás keretében illeszkedni.

Azt a néma jelenetet Trilby halála után tanácsos volna elhagyni. Nincs annak semmi értelme, csak nálunk és néhány más kisebb szinpadon adják.

A darab csinosan és kiváló ízléssel volt rendezve.

f. m.

Színházi hírek. A jan. 11-ére hirdett Othello előadása Komjáthy rekedtsége miatt elmarad későbbre s helyette »Egy szegény ifjú története« — színmű 5 felvonásban, írta Faüllet Oktáv — megy.

Fai Flóra vendégszerelése Szabadkán. Színházunk fiatal kedvelt művésznője, ki szabadkai születésű f. hó 4-én és 5-én Szabadkán a »Folt, amely tisztít« és a »Trilby«-ben vendégszerelt. A színház — mint a »Bácskai Ellenőr« írja — zsúfolásig megtelt, felvonások végén valóságos tapsvihár tört ki s az előadás végén a zsinórpadról óriási fehér szalagos babérszort éresztettek le Fai Flórának. Szeretett színésznőnk fényes erkölcsi sikereihez mi is őszinte jó kívánatokkal járulunk.

Táviratok.

Politikai béketárgyalások.

Budapest, jan. 10. (A debr. ered. táv.) Az ellenzék békeföltételeit, ma közli a dissidensek utján B a n f f y báró miniszterrel nőkökkel.

Az örök béke.

London, jan. 10. A Timesnek e hó 6-rol Szebasztopolból egyik levelezője, aki két hónapot át utazgatott európai Oroszországban, azt írja, hogy az orosz hajógyárakban lázas sietséggel dolgoznak; a múlt év okt. és nov. havában a hadseregbe és a haditengerészethez besorozott legénység száma az előző években besorozott legénységet tetemesen meghaladja, hogy nagy sietséggel segédcapatokat küldtek a távol keletre és végül, hogy a Kaukázusban az orosz-török határon megezaportították az őrséget.

Olaszország újabb veszedelme.

Róma, jan. 10.

Menelik hadjárata mind nagyobb aggodalommal tölti el az olaszokat. — Canevaro külügyminiszter tengernagy minőségében már napok előtt Nápolyba utazott, esetleges csapatküldések szervezésére.

Róma, jan. 10.

Egy hadtestet a legnagyobb sietséggel felszereltek, hogy az, az első jeladásra Massanába indulhasson. A helyzetet itt mindenki szerfelett válságosnak tartja és katonai körökben minden eshetőségre készülnek, bár számítások arra, hogy Massana négy nagyobb erődje legalább egy hónapig tarthatja magát. Csapatérdekletek már 10—12 nap alatt Massauába érkezhetnek. Az olasz kormány, ha Menelik csakugyan komolyan fogja a dolgot szintén el fog követni minden lehetőséggel, hogy a támadást visszaverje és gyarmatát megtarthassa.

H I R E K.

A »Mi« bálunk. Így nevezzük azt a tisztá magyaros mulatságot, melyet a »Függetlenségi Kör« e hó 21-én rendezend a »Bika« disztermében, A »Mi bálunk« lesz az, édes mindnyájunké »Debreczen törzsgyökere« romlatlan magyar polgárainak mulatsága, a hol a »szilaj verunkos« s a »bűszke toborzó« ütemei felelevenítik a mulat, a dicső hajdankort, midőn minden magyar szívét a honszeret: tüze dobogtatá, nem pedig, mint mai napság némely gyászmagyaroknál e felséges érzés talpnyalássá vált. Jertek polgártársak minél tömegesebben! Jertek!! Igaz, hogy a haza sorsa a ti romlatlan szíveteket gyásszal borítja, épen azért jertek hadd osztojjon a gyász; legalább egy órára, egy éjszakára, felejtsetek el, hogy nem boldog a magyar! Bárha célba vett béketárgyalások sikere addig is osztlatná honfibanatunkat!

S ti ifjak! jöjjetek azért, hogy szívetekben a múlt visszavarázslása erősítse a honszerelmet s a multon me-rengve — bizzatok egy szebb jövőben!

A rendezőség már minden előkészületet megtett, hogy a bál sikerét biztosítsa. A meghívókat már szétküldötte kik tévedésből nem kaptak, forduljanak a »Függetlenségi Kör« elnökségéhez, mely szívesen fog meghívóval szolgálni.

*** Nyilvános köszönet.** Simon István ref. tanító két refiel Kossuth képet ajándékozott: a debreczeni »Függetlenségi Kör«-nek, Midőn a hazafias tettet a nyilvánosság elé hozzuk, ez uton mondunk a nemes szívű romlatlan hazafias érzelmű ajándékozónak körünk nevében hálás köszönetet. — A z e l n ö k s é g.

*** Hymenhir.** O d r y Árpád társulatunk fiatal szerelmes színésze elj gyezte dr. L i g e t i E m e r fővárosi orvos és háztulajdonos leányát J u l i s k á t. E hymenhir hallatára sok debreczeni kis leány szíve dobban meg, mert a színpatiku fiatal színész iránt a hölgyek körében nagy volt az érdeklődés. A tiszta és igazszerelemből kötött frigyhez, a mi szerencse kívánatainkat is hozzáfűzzük és kívánjuk hogy tartós boldogság kísérje majd a fiatalokat az élet utáin. A házasságkötés ideje még nincs meghatározva, de valószínűleg márczius hóban fog végbemenni.

*** A főiskola ifjúságának állásfoglalása az ex-lex ügyben.** Tulajdonképpen itt csak n e g a t i v állásfoglalásról lehetne szó, mert a kollegium ifjúságának az ex-lex ügyben valamit az Egyetemi Kör beállításával szemben elfogalando álláspontjáról eddig mit se hallottunk. Kétségtelen, hogy kollegiumunk ifjúságát nem befolyásolják személyi tekintetek mindig függetlenül tudta nyilvánítani politikai meggyőződését, valamint a politizálás itt eltilva nem is volt. Befolyásolja a dolgot hogy a colloquiumok most vannak megtartva, s hozzá az ifjúság vezető tisztviselői részben helybeli kormanyparti lapoknál dolgoznak s annak szellemében működnek. — De abban nem lehet kétség, hogy ifjúságunk érzelmében mindig független.

*** Megugrott szédelő.** Egy Miklósetczai lakos jelen est telt tegnap a II-ik ker. rendőrségnél, hogy a nála lakott magát Nagy Gyulá ak nevező gépjavitó műhelybeli munkás elszökött és magával vitte a háztulajdonos 17 fnt értékű képviselő téli kabátját is. A vizsgálat megindult N a g y Gyula ellen, melynek során kitudt, hogy egy közönséges szédelő ilyen nevű munkás nem is létezik a gépjavitó műhelyben. Ezt a nevet és foglalkozást azért mondta, hogy így jóhiszemű hazigazdáját becsaphassa, a kinek sem kosztért sem — lakásért nem fizetett ráadásul még a téli kabátját is ellopta. A jó madarat körözött a rendőrség.

*** Debreczeniek Szász Domokos temetésén.** Az erdélyi ev. ref. egyházak nagynevű püspökének, Szász Domokosnak a temetésére ma Kis Áron püspökön kívül a debr. theol. akadémia képviselőiben Balogh Ferencz és dr. Erdős József hittanárak utaztak Kolozsvárra.

*** Csendőr halála a trafikban.** Nagy ijedelem volt tegnap d. u. Bpsten a Batthiány utca 19 sz. a. dohányos boltban. — Betért ugyanis oda Wesel József 35 éves csendőr-ormester s szívtart kért. A mint a szívtörök között válogatott, hirtelen elsápadt, majd pedig hanyat vágódott. Az üzlet személyzete nyomban segítségére sietett, vízzel locsolgatta, de mire az orvosi segítség megérkezett, halva volt. Szívszélhűdés érte. Beszállították a boncoló intézetbe.

*** Az egyetemi Kör beállása.** Az ifjúságot nagyon ehangoztatta a kör felüggesztése és Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter kemény felelet, melyet a szabadelyű körben a nála tisztelt ifjúsági küldöttségnek adott. Ugy látszik, hogy a körben ta tott bizottsági üléseken nem a tagok többségének véleménye jutott érvényre, mert a többség hangulatából erre kell következtetnünk. Lehet azonban, hogy ez a hangulat csak a kör beállása után keletkezett és különösen Wlassics ama kijelentésének következménye, hogy ha jónak látja s az ifjúság nem csendesedik, még az egyetemet is bezárja. A vezetőség különben falragaszokon fogja felszólítani az ifjúságot, hogy csendben és nyugodtan viselkedjenek és ne adjanak alkalmat újabb beavatkozásra. Az egyetemi ifjak tegnap gyűlést is tartottak ebben az ügyben s Wolfner Pál részletesen beszámolt a küldöttség eljárásának eredményéről. Külön értekezletet tartottak a Muzzeum-kavéházban a műegyetemi hallgatók; ugyanezzel a tárggyal foglalkoztak s elhatározták, hogy küldöttségileg fölkerik Holló Lajos drt, hogy a míg az Egyetemi Kör be lesz zárva, az egyetemi ifjak a függetlenségi polgári kör-t látogathassák. A vidékről számos üdvözlő távirat érkezett az Egyetemi K r h o z. Az Egyetemi Kör beállítás mellett az »Egyetemi Lapok« továbbra is meg fog jelenni. Az egyetemi ifjak legközelebb nagy gyűlést tartanak a kör beállása s a tüntető körmenet és a népgyűlésen való részvétel dolgában.

*** A harmadik baleset.** Báró Bánffy Dezső miniszterelnököt utazásaiban valami különös bálvéget üldözi. Az utóbbi időben, valahányszor Bécsben járt, vonatát mindannyiszor valami baj érte. Ma is csak két órai késéssel érkezhetett vissza Budapestre. Ennek oka az volt, hogy Marcheggben egy tehervonat több kocsját kisiklott és a miniszterelnök vonatának két óráig kellett vesztegelnie ezen az állomáson, míg a forgalmi akadályt elhárították.

*** Századvégi kisértetek.** Vilmos német császár potsdami palotájában a minap éjszaka olyan eset történt, a mely ha véletlenül a czári palotában történik, most egész Nyugat-Európa gyilkos orvátmadásról suttogna. A kastély folyosóin ugyanis minden éjszaka tűzoltók sétálnak és vigyáznak a tűzbiztonságra. Báj soha sem történik, a tűzoltóknak a sétán kívül semmi dolguk sincs és így szörnyen unatkoztak. A minap, hogy unalmukat elűzzék, de meg kíváncsiságból bennyitottak egy ajtót, amely a folyosóról nyílik. Javában gyönyörködtek a szép berendezésben a mikor egyszerre csak lépések zaja hallatszott. A tűzoltók azt sem tudták hová legyenek ijedtükben és hamarosan átszaladtak egy másik szobába. Ez a szoba pedig véletlenül éppen Augustia Viktória császárné hálószobája volt. A császárné rémülten riadt föl s lármát ütött. Egy pillanat alatt talpon volt mindenki, első sorban maga Vilmos császár, ki azonna neje hálószobájába sietett. Nyomában jöttek az udvartartás emberei, a kik azonnal elfogták a tűzoltókat.

*** Drága távirat.** Mint a müncheni Allg. Zig-nak Párisból jelentik, e hó 4-én a kormány a semmitőszék kívánataira hosszú táviratot küldött Cayennebe, mely Lebrun Renault teljes előadását tartalmazza, melyre Dreyfusnak felelnie kell. A távirat 27.000 frankba került.

*** Halálos kardpárbaj Aradon.** Arad város közönségét napokig izgalomban tartotta egy végzetes kardpárbaj, mely a város egyik kavéházában egy uri társaság és két boroskedvű tiszt között történt. Az afférnak kardpárbaj lett a folytatása, a vége pedig egy fiatal hadnagynak, gr. Badeninek halála, ki horos mámorában a botránynak okozója lett. A tragikus esetről Aradról a következőket jelentik:

A minap történt, hogy Seidner Samu néhány uri hölgy társaságában pezsgőzött a kavéházban. A kavéház egy másik asztalánál két katonatiszt mulatoit. Sokat ittak és nagyon jó kedvük volt. Ejjel felé gr. Badeni hadnagy otthagya társát, kardcsörtetve felugrott he-

lyéről s eg-asztalához legkevésbb a meglepet

— V közé ülök, Ezzel ner sápadt tisztre: — T

Gróf kardját és segítségére köztük du rémült sik rövid tusa és kitudszk méstetesen nert. Ez meg. Seid de a hadn A sebe-ül cziók suly levették, d iszonyu s fiatal tiszt megdöbber

A sz alighanem legujabb k a hadsereg talán ninc dig hason ban a sen Lajos nevi szávezred lomászoó nagy. — grof Baden niszterelnök született Z kamarás.

* Le tik: Az O legett. A előtt tánc esett kar mentették

* M — mint csétlenség ottani ker A szerem férj utazn lett petrol petroleum ugyanazon ty. A tü menteni a kis leány: Lant vég bújta a szenné eg

* T tudvalevő nek: Tis szobrot e György o szabadely ben elhat egész ors tenek ki.

Annáról sületet P karhatalo alapszab melyekbe zésével f galom a s ez indi készülőd

— A m akarta akkor az igeretet sztrájkra tották, n egyesüle csendőri venni a szélsőbb

lyéről s egyenesen oda ment az uri társaság asztalához. Nem ismert onnan senkit, de ez legkevésbé sem zavarta. Széket vett, leült s a meglepett társaságot így szólította meg:

— Vegyék megtiszteltetésnek, hogy maguk közé ülök.

Ezzel felhajtott egy pohár pezsgőt. Seidner sápadtan felpattant helyéről és rászólt a tisztre:

— Távozzék innen!

Gróf Badini azzal felelt, hogy kihuzta kardját és rátámadt Seidnerre. Tisztársza is segítségére jött. Seidner és a két itas tiszt között du'akodásra került a dolog. A hölgyek rémült sikoltással menekültek, Seidner pedig rövid tusa után lefegyverezte mindkét tisztet és kituszkolta őket a kávéházból. Másnap természetesen mind a ketten provokálták Seidner-t. Ez először gróf Badinivel verekedett meg. Seidner csak csekélyebb sérülést kapott, de a hadnagy karján elvágta az összes ereket. A sebeült katonatiszt állapotát komplikációk súlyosították. Tegnapelőtt karját izéből levették, de az sem használt: gróf B a d e i iszonyu szenvedések után meghalt. — A fiatal tiszt tragikus végét városszerte nagy megdöbbenéssel fogadták.

A szerencsétlen véget ért tiszt nevében alighanem tévedés van, 1899-ik évi, tehát a legújabb katonai szeméremdíj szerint azonban a hadseregben gróf Badeni nevű tiszt egyáltalán nincs, az aradi 3. huszárezredben pedig hasonló nevű tiszt sincs. — Van azonban a szeméremdíj szerint egy gróf Badeni Lajos nevű hadnagy, de ez nem az aradi huszárezred tisztje, hanem a Szombathelyen állomásozó 11. huszárezred tartalékos hadnagyja. — Ez a gróf Badeni Lajos pedig gróf Badeni Kázmérnak, a volt osztrák miniszterelnöknek elsőszülött fia, ki 1873-ban született Zolkievben és császári és királyi kamarás.

* **Leégett orpheum.** Münchenből jelentik: Az Orpheum nevű mulatóhely ma reggel leégett. A helyiségben kevéssel a tűz kitörése előtt táncmulatság volt. Emberéletben nem esett kár. A szomszéd házakat is megmentették.

* **Megégett asszony.** Vámos-Pércsen — mint levelezőnk írja — szörnyű szerencsétlenség történt, melynek Weisz József ottani kereskedő ifju neje lett az áldozata. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a férj utazni akarván, az asszony gyeriye mellett petróleumot akart önteni a lámpába. A petróleum véletlenségből végig ömlött testén, ugyanazon pillanatban ráhullott az égő gyeriye. A tűz egyszerre elborította. A férje aki menteni akarta, szintén megsebesült, ugyancsak kis leánya is. Az asszony örült sikoltással roliant végig az udvaron, majd kinjában belebujt a verembe és ott a szó szoros értelmében szenné égett.

* **Tisza Lajos szobra.** Szeged városa tudvalevőleg elhatározta, hogy újjáremtőjének: Tisza Lajosnak a városban hozzá méltó szobrot emel. Tegnap este e tárgyban Lázár György orsz. képviselő vezetése alatt a szegedi szabadelvű pártban népes értekezlet volt, melyben elhatározták, hogy a szobor érdekében az egész országra kiterjedő nagyobb akciót fejtenek ki, illetve indítanak meg.

* **Feloszlatott egyesület.** Uj-Szent Annáról írják, hogy az ottani földmives egyesületet P á r i s Gábor főszolgabíró csendőri karhatalommal feloszlatta, mert az egyesület alapszabályellenes összejöveteleket tartott, a melyekben a készülődő aratási sztrájk szervezésével foglalkoztak. Az aratási sztrájk mozgalom a múlt évben szintén innen indult ki s ez indította arra a főszolgabíró, hogy a készülődő mozgalmat most csirájában elfojtassa. — A múlt évi sztrájk után azonnal fel akarta oszlatni a hatóság ez egyesületet, akkor azonban a szocialista fészak vezetői ígéretet tettek, hogy többé nem izgatnak sztrájkra. Miután ez ígéretüket be nem tartották, most a főszolgabíró feloszlatta az egyesületet. Érdekes, hogy a feloszlatáshoz csendőri karhatalmat volt kénytelen igénybe venni a főszolgabíró, mert az egyesület egyes szélsőbb érzelmű tagjai életveszélyes fenyegeté-

sekkel illeték a főszolgabíró az esetre, ha egyesületükbe betesz a lábát.

* **Ismét párbaj.** A képviselőház tegnapi ülésénél egy sajtóságos lovagias affér támadt Zeyk Gábor és Rakovszky István országgyűlési képviselők között. Mialatt Rakovszky István elnöki tribün előtt arra vár, hogy mikor kerül reá a névjegyzék felolvasásának sora, tréfásan evődött Nyegre Lászlóval, a kormánypart egyik jegyzőjével. Ebben a tréfa diskurzusba belevegyült később Aidienger János és Zeyk Gábor képviselő is, a ki Rakovszkyra czélözva így szólt:

— En Rakovszky képviselő urat nem is ismerem, miért nem mutatta be magát nekem.

Erre Rakovszky azt felelte vissz:

— En azért nagyon jól érzem magamat.

Zeyk Gábor most már idegesebb hangon felelt vissza, mire Rakovszky még mindig tréfalkozva ezt mondotta:

— Jobb lesz semmit sem szólni, mert én is ismerem a bivaly, borju és az erdélyi ur meséjét.

Ez a megjegyzés már teljesen kihatott a sodrából Zeyket és rögtön provokáltatta Rakovszky Istvánt gróf Berthold és Molnár Béia által, Rakovszky Kubik Sélát és Szentiványi Árpádot nevezte meg segédeivel. A két fel segédei kardpárbajt állapítottak meg, melyet hónap d. e. 9 órakor fognak elintézni.

A Rakovszky czélözása a bivalyra és a borjura onnan veszi eredetét, hogy a mikor Zeyk egy izban lóháton ment egy lányos házhoz, vele zemben jött egy bivaly a borjával. A bivaly neki ment Zeyknek és le is fordította őt a lóról. De Zeyk oly szerencsésen esett a bivalyborjura, hogy neki semmi baba sem lett, a borju azonban nyomban kiadta páráját.

* **Bestiális asszony.** A becsi rendőrségben egy butorcsomogoló munkás följelentette özvegy Brauneck Annát, hogy az őt fel akarta bérelni az édes anyja meggyilkolására és kirablására. Az asszony jó sok pénzt ígért a munkásnak, ha megöli az öreg, magával tehetetlen Modlert, a ki már előbb minden vagyonát átadta bestiális leányának, csak egy kis hazikót tartott meg magának, a melyben öreg napjait éldegélte. A szivtelen asszonyt, akinek a férje gazdag csemegekereskedő volt s akitől szép vagyont is örökölt, elfogták és átadták a tvszéknek.

* **Gróf Károlyi Ferencz halála.** — Gróf K á r o l y i Ferencznek, a londoni osztrák-magyar nagykövetségi attasénak öngyilkosági híre, a melyet tegnap csak bizonytalanul korpoltáltak, ma megerősítik Londonból. A fiatal gróf, híre szerint, szerelmes volt R e v e r a A l d o b r a n d i n i olasz grófnőbe, a ki néhány év óta özvegy és valamivel idősebb is a grófnál. A grófnő nem viszonozta a szép jövő előtt álló diplomata szerelmét, a mit a huszonhárom esztendő ifju annyira szívére vett, hogy öngyilkos lett.

Egy másik verzió szerint betegsége vette el kedvét az életől. Feltűdejét állítólag már elemészttette a gyógyíthatatlan kór s a mellett legutóbbi szabadságáról azzal tért vissza Londonba, hogy a Basedow-féle betegségben szenved. Le is fogyott, beteges, rossz színben volt s a múlt héten egy bajótelep meglelt, tése alkalmával azt mondta kísérőjének, Stranijawszki tengerészeti attasénak, hogy az ő élete már a vége felé jár. De azért senkisémet sejtette, hogy mit forgat a fejében.

M e n s d o r f f gróf követségi attasé — a kibe szerencsétlen kollegája bucsuzó levelet intézett — a londoni hatóságnál közbenjárt, hogy a fiatal gróf tetemének obdukcziója ne a nyilvános bonczoló intézetben, hanem a lakásán történjék.

Az angol törvényszék megbízottai azonban jelen lesznek, mivel Károlyi gróf nem exterritorialis területen, a követség palotájában, hanem saját lakásán lett öngyilkossá. Mindez ma történik meg, a mikor aztán a holttestet bebalzsamozták.

Károlyi Tibor gróf, a szerencsétlen atassé atyját és családjának több tagját is mára várják Londonba.

Mint Londonból jelentik, C h r r e r

dr. követségi orvos ma felbonczolta az elhunytat és a bonczolás alkalmával közvetlenül a bal halánték alatt találta meg a golyót, a mely a jobb halántékból jövet az agyvelőt teljesen átfurta és szétroncsolta. Az elhunyt értéktárgyait ellátták a követség pecsétjével és a haláleset felvételét tegnap Mansdorf gróf ügyvivő és Stork főkonzul jegyzője végezte. Tanuk Charer dr. és Berchtold gróf, a párisi osztrák-magyar követség titkárja szerepeltek. A hullát ma beszentelték és Károlyi Ferencz grófnak Mansdorf grófhöz intézett levelében kifejezett kívánsága szerint Magyarországra viszik a családi sírboltba.

* **Zichy Jenő gróf telolvasásai.** A nagyváradi irói kör felkérte Z i c h y Jenő grótot, hogy utazásának eredményéről tartson Nagyváradon telolvasást. A gróf kijelentette, hogy mindaddig, míg Budapesten a több tudományos szaktestület által tervbe vett ülésen rendszeres jelentését elő nem adja, sehoh sem tart telolvasást.

Első sorban a Nemzeti Kaszinóban fog utazása egyes epizódjairól csevegés-formában előadást tartani, amihöz ígérte köti. Zichy Jenő gróf közben február első napjaiban Berlinbe, Pétervárra és Helsingforba utazik, hogy az ottani szakférfiakkal megbeszélje elményeit és megköszönje támogatásukat.

Berettyó-Ujfalu papválasztási ügye.

A b.-ujfalu népes egyház papválasztási ügyében egy nagy küldöttség járt ma a mi szeretett püspökünknel s egy néhány tekintélyes egyennél, orvoslást kerve ügyükben. A mit sem sejtő presbiteriummal ugyanis néhány presbiter — kik a gyülekezet által óhajtott lelkész iránt ugy látszik, személyes gyűlölettel viseltetnek — olyan pályázati határozatot hozatott, mely épen az óhajtott egyén pályázathatásbóli kizárását vonná maga után. És dacára, hogy a presbiterium nagy része már meggyőződött e szándékról s kérte 1000 érvényes szavazó aláíró nevében (a választók száma mindössze 1200 körül van) az esperest, hogy tartsa magát az egyházk. utasításhoz s ne engedje, hogy egy hónapi alaptalan s el nem fogadható sürgősségi ok címen az ő szeretett jelöltjük kizárásáék a pályázathatásból, mert ezáltal az a nél ül is megtépett egyház rettenetes szakadásoknak lesz kitéve, mivel az egész gyülekezet Z i h Sándor tépei lelkészen kívül másról hallani sem akar s minden más választást megfelelőbbbe a legvégső fórumig. (Igy aztán az egy hónapot nem várható sürgősség furcsán el fog mulni)

Az esperes ur azonban ugy munkálja a gyülekezet békéjét s javát, hogy kérésükkel őket elutasította.

E feletti elkeseredésükben jöttek a b.-ujfalusiak orvoslást s segélyt kérni szeretett agg püspökünktől, kiknek anyaszentegyháza iránti szeretete, hívei iránt való jóakarata ismeretes lévén, boldog reménnyel néznek lépésük sikere felé.

Biztosra vesszük, hogy debreczeni utjokból jó reménységgel mehetnek vissza s lépésüknek óhajtott sikere lesz.

Különfélék.

Mire jó az ex-lex?

Az adóhivatalban.

Adózó polgár: Kérem kiszámítani mennyivel tartozom a múlt évről.

Számfejtő: 115 trt 30 krajczár az egész Mennyit tetszik fizetni?

Adózó polgár: Hát kérem rám árverés van kitűzve és...

Számfejtő: nem tartják meg kérem, a miniszter felfüggesztette az árveréseket. Teljesen nyugodt lehet urasága.

Adózó polgár: Ugy? Hát akkor kifizetem az egész hátralékot, azonkívül az 1899 évre és a jövő század első évének első negyedére a rám eső adót.

Számfejtő: (hüledzve) Talán tréfálni méltóztatik?

Adózó polgár: Nem én, Kifizetem azt, a mit mondtam. Majd megmutatom én, mi a hazafiság. Tessek kiszámítani, mennyi az egész. Számvevő: (számol) Mindösszesen 560 frt 25 krajczár.

Adózó polgár: (az adózó közönség éljenzése és a számfűtők hűledezése közepette leszurja a pénzt.) S most uraim ajánlom magam, tanuljanak tőlem hazafiságot.

A t á k a r é k p é n z t á r b a n .

Elfogadó: Kérem mennyi maradt fenn a multkori törlesztés után?

Valótárcza tiszt: 150 frt.

Elfogadó: Mennyit kellene törlesztenem?

Válótárcza tiszt: 15 forintot.

Elfogadó: Kifizetem az egészet.

Kibocsátó: Bocsánat, hogy közbeszólók. Azt hiszem, hogy ebben nekem is kell, hogy némi részem legyen. Együtt évezetük a fölvetett pénzt, most együtt fizetjük ki. A felet én fizetem.

Elfogadó: Bocsánat, ez az én dolgom, az urnak semmi köze ehhez. Nem ismerem az urat. Talán bizony részt akar magának kérni az én hazafisagomból? Azt nem engedem!

Forgató: Engedjék meg urak, hogy kiegyenlítssem az önök közt fennforgó differenciát olyanképen, hogy sem ön tisztelt kibocsátó ur, sem ön nagyrabecsült elfogadó ur nem fizeti a váltó felet, hanem én fizetem az egészet.

Kibocsátó, elfogadó: (egyszerre) Nix dájcs! Mifele szemtelenég ez, ide tolakodni s beleülni az orrát más dolgába?!

Forgató: (dühösen) Uraim!

Kibocsátó: Igen, ön elég merész megrabolni a mi hazafi-águnka. De átlátunk a szítan. Szégyelje magát. Pfüj! Mondom Wolffal.

Forgató: Önök alávaló stréberek, a k k . . . (A váltó figurálói hajba kapnak, végül mind-egyik lefizeti a 150 frtot.)

A k á v é h á z b a n .

Vendég: Pinczér fizetek.

Főpinczér: Kérem allassan, parancsoljon.

Vendég: Volt egy pikkolóim.

Főpinczér: 12 krajczár.

Vendég: Tekintettel az ex-lexre s az eből származó s reánk nehezedő honfiai gondokra, előre kifizetem egész évi pikkolóimat, tejes kávéimat, továbbá a sakkpénzeket, knikébajnokat, groggokat és pezsgőket. Kérem összeszámítani.

Főpinczér: Azonnal. Azaz, hogy méltó-tassek varakozni addig, míg Frankl Móricz fejlesztésmólvál tanácskozom, mert ez már magasabb matematika, ezt én kiszámítani nem tudom.

Vendég! Jól van, itt van egyelőre 190 frt. Helyezze letétbe. És itt van magának a brravalója életfogytiglan. (Markába nyom 2 hatost. El.)

Főpinczér (Elájul.)

Hitelezők kara: Jó Isten add meg a mi mindennapi exlexünket.

Kaland. Érdekes kis történetről beszélnek most a szerkesztőségben és a főiskola. H. J. urról van szó, ki szerte ismeretes a korzón a táncmulatságokban és a főiskola körüli. Már messziről feltűnik prémes kabátjaóak, színes gallérvédő és jól hátratólt czilinderével. Hozza allandóan mosolyog mi épen nem jól áll neki s talán éppen azért kapta a névát a M i r i á m melléknevet, (ezelzással Jókai kalózkirályára) Ez az ur, ki mellesleg mondva 4-5 tisztseget is betölt, hozzá egyik laptársunknál korrektor (nem korrektor) is a napokban kap egy levelet. Izgatottan forgatja és nem tudja felbontsa-e, vagy sem. Hatha valami intő levél számba stb. A mennyiben nem volt illat s sőt ellenkezőleg a levélke szerelmesnek nem látszott. Végre is felszakítja és a meglepetéstől meg a dühtől elképedve olvassa, mert mindjárt a bekezdő sorokban r é m i t ő g o r o m b a s á g o k a t találja fejére olvasva s a szemenszedett A r i z o n a K i c k e r tollára érdemes, vad gorombaságokkal telt

levél végén az áll, hogy menjen el X. J. ur másnap délelőtt a korzóra a ott várja a levél szerzője virággal a gomblyukban és pedig azért várja, mert X. J. ur tündöklő c z i l i n d e r é n e k épségére tör. A fejbetörés sem kizárva.

X. J. ur természetesen nem ment el a korzóra, hanem ő, a becsület lovagja, ki csak nemrég is egy cikkében a párbaj, mint szükségesség valami, — mellett foglalt állást, — azon tündök, honnan kerítse elő a levél íróját, hogy rajta f e g y v e r e s e l é g t é t e l t vegyen.

Eddig volt, igaz volt.

A Jungfrau vasútja. A zord idő ellenére bámulatosan halad a »Jungfrau« (alpesi óriás hegység) vasútjának építése, a melynél a villamosság erejét is nagyban fölhasználják nemcsak a fény és erő kifejtésére, hanem a fűtésre is. Így a csontta fagyott robbanó anyagokat is villamosság segítségével ágyítják meg. Így pl. az alagut repesztéséhez robbanó elatint használnak s ez már 0°-nál is megfagy s hasznavehetetlenné válik s a fagyó állapotban levő anyaggal való bánás igen veszedelmes is, mert sokkalt könnyebben robban, mint a megfagyott dinamit. A gelatin mezővasára penzszekreny felet használnak, a melynek fokozatába elektromos fűtőanyagokat helyeznek, amelyek a szekerény belsejének hőmérsékletét egyenletes melegen tartják. — A dinamitot és más nitrogliczerin-fele robbanótörést rendszeren fagyos állapotban teszik el, mert így kevésbé érzékeny a surlódás és ütődés iránt. Ezeknek meglágyítása azonban sok veszéllyel jár.

Zürichből jelentik táviratilag, hogy a Jungfrau vasútjának építkezésnél részleges sztrajk ütött ki. Nem a munkabér felemeléséről van azonban szó; inkább izgatás az oka, melynek kutfeljei azok, akiket dinamitlopás miatt elbocsátottak. A vasutépítési irca jelentése szerint az elbocsátott munkások ma újabb munkába akartak állani, a vezetőség azonban elutasította őket és újakat fogadott helyettük. Az alagut építését mindamellett ez nem hátráltatja.

I R O D A L O M .

A századik kötet.

Utolsó összes költői műveim gyűjteményéhez. Irta; **Jókai Mór.**

Hálát adok az én jószágos Istenemnek, hogy összes költői műveimnek kiadásában meg segített!

Olyan feladat volt ez, melyet magán a szerzőn kívül senki meg nem oldhat.

Életem bevégezte után az a barátom, a ki műveimnek sajtó alá rendezését elvállalta nem tehetett volna mást, minthogy min- azt, ami tőlem nyomtatásban, vagy még kiadatlan kéziratban fennmaradt, szakszerűen osztályozva, sorba állítsa s úgy bocsássa a közönség elé.

Egyedül nekem volt jogom hozzá, itéletet tartani saját műveim fölött.

Hosszu életpályám alatt nemcsak költő voltam, hanem politikus is, és mint ilyen, hírlapíró, elcsapszerkesztő, adomázó, képviselő-jelölt, törvényhozási szónok: azonkívül történet-, táj és népmese-író, sőt még kertész is. Szellemi termékeim, mint vezércikkek, országgyűlési beszédek, programok, polemiák, politikai szatirak, pamfletok, életrajzok (komolyak és tréfások) meg egy roppant tömeget képeznek: azokhoz járulnak az emlékbeszédek nyilvános felköszöntők, közszéltu adakozásra felhivasok, előszavak idegen munkákhoz, a mik elszórvá mind megtalálhatók a napi sajtó hasábjain. Mindezek a szellemi munkás édes gyermekei; de nem a költőé.

De még magában a költői művekben is válogatnom kellett. Nekem szabad volt ez. Kivülem senkinek. Megítélni, mit tartok méltónak arra, hogy ezen gyűjteményben helyet foglaljon, vagy nem tartok időszerűnek, hogy újból közönség elé kerüljön. Kötetet tesznek ki a 48-49-ki naplóm izei, melyek hajdan

elkoboztattak s melyeket újból megírni nem kívánok.

Mellőztem napi érdekű cikkeimet. A Magyar Nemzet Történetét s az Osztrák Magyar Monarchiából írt cikkeimet szerződéstartották vissza. A Benyovszky című regényk mint kölcsönzött tárgyat, nem számítottam saját alkotásaim közé. A »Negyven év visszhangját« sem dettem föl, mint melynek egyes aforizmai szétszórva ugys megtalálhatók összes műveimben. Előben az eddig megjelenetekhez még egy kötet új regényt írtam, mint régen megígért befejezést egy korábbi regényemnek.

Csak ilyen megvalósítás mellett voltam képes költői munkálataimat a t. közönségnek megígért kétezer ivbe beszorítani, ezt is csak úgy, hogy kiadóimmal egyetértve, az előmin- taban bemutatott nyomtatott lapokat két sorral megszaportítottuk, mi teljes öt kötetnyi többletet tesz ki.

Most már be van fejezve ez a munka. Öt év alatt elkészült. Az utolsó tíz kötettel bezáródik.

Hogy e feladat akadálytalanul sikerült, azért hála köszönetet kell kifejeznem első sorban tisztelt kiadóimnak, kik barátságos egyességgel ezt lehetővé tették, azután a nyom- dai feladatot pontosan és kitűnően teljesítő könyvnyomda intézetnek; a mű elterjeszté- sevel foglalkozó kiadó czégek és azzal együtt a hazai könyvárusoknak — és az én kedves pályaársaimnak, — a hírlap- íróknak.

De aki előtt legmélyebb hazafiai hódol- lattal hajtom meg fejemet, az az én uram és fenntartóm, a dicsőséges magyar nemzet. Soha még egy nemzet munkása úgy megjutalmazva nem volt, mint én a magyar olvasó közönség által.

A mit ötven éves működésem felejthe- tetlen forduló napján e mű megkezdésekor mondtam: csak azt ismételhete most az ötvenötödik év végén, e munka befejezésekor: »eddig azt hittem, hogy egy kis nemzetnek az írója vagyok: most megtudtam, hogy egy nagy nemzet szolgája voltam. Éljen, viruljon, legyen dicső, boldog s szabad az én imádtott hazám és nemzetem«.

Hát ez bizony érdekesebb tény és hálá- sabban fogadja a magyar Nemzet, mint azt a bizonyos adófizetési demonstrációt!

Megjelent a »Mükertészek Zsebnaptá- ra.« Mayer Miklós. »A M. Mükertészek és Kertgazdák Orsz. Szakközlönye szerkesztője által összeállítva.

E zsebnaptár tartalmazza az év 12 hó- napjában szükséges kerti munkálatokat, ha- vonkint előírva, a m. konyhakerti, melegágyi park- és virág kertészet, faiskola, gyümölcsös, szőlő, komló miveltést.

Továbbá tartalmazza a hónapok szerint hazánkban virágzó fa, bokor, nyári és évelő, szabadbeli és hazi edényes növények nemkül- lönben havonkint érő gyümölcsök neveit.

E majdnem 15 ivre terjedő mű ára be- kötve 1 frt, kötetlen 70 kr.

Ajánljuk a közéleti tanítók kertészek, kertgazdák és a kertesszettel foglalkozó házi- asszonyok nagybecsű figyelmébe.

Megrendeléseket elfogad Mayer Miklós városi mükertész, Szegeden.

A Vasárnapi Ujság január 8-iki száma külön képmellékletül adja a megboldogult Er- zsebet királyné ő felségének Winthaler Fere- renc által 1864-ben festett arcképét, mely- nek eredetije a király ő felsége dolgozószobá- jában, iróasztala fölött függ. A királynének e- ny eddig alig ismert arcképét a »Vasárnapi Uj- ság« közli először, az ő felsége főudvarmes- teri hivatala utján nyert engedély alapján. E szám a külön képmellékleten kívül 20 kappal s a következő tartalommal jelent meg: »Egyiptomban« (képe). Irta d. Kőrösi László — »Szülőföldem« költemény, G. Diószeghy Mórtól, — »Regénytár: »Szép Anygalka« El- beszés. Irta Jókai Mór (Goró Lajos eredeti rajzaival) — »A vadlilium« Regény. Irta The- uriet André, francziából fordította Garóé

HOFF maláta-

készítményei
gyengék és betegeknek.

Hoff János
maláta egészségi itala.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomor bántalmoknál, nemkülönböztetve a lábadozóknak legjobban bevált és legjobb ízű erősítő szere.

Egy palack ára 75 kr. — Öt palack bérmentve 3.75 kr.

Tíz éve, vagy már régebbi idő óta használom az Ön maláta egészségi sörét és egyéb maláta készítményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek feleségemnek visszaadták az egészséget.

Bügger, Bécs, Hofmühlgasse.

Hoff János
sűrített maláta kivonata.

Tüdőbajoknál, gégehurutnál, ugymint idült köhögésnél; főleg a gyermekek légzési szerveinek megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmaztatik. Ize nagyon kellemes.

Egy üveg ára 1 frt. — Öt üveg bérmentve 5 frt.

Maláta kivonat készítményei valóban jó és hatásos szerek. Küldjön tehát ismét 5 üveg maláta kivonatot, 1 font maláta csokoládét és 1/2 zacskó maláta kivonattal csokoládét.

Fischer G. őrnagy N.-Várad.

Hoff János
maláta egészségi csokoládéja.

Gyengeség, vérszegénység, idegesség, almatlanság, étvágytalanság kitűnően bevált. Rendkívül jó ízű és tápláló. — Gyenge gyermekek igen jó eredménnyel használják.

Egy csomag ára 1 frt.

Maláta csokoládéja a legkínzóbb a mit ismerek. Ezen kellemes italt idült gyomor — illetve emésztési zavaroknál, sápkórú és általános gyengeségnek mindenkor jó eredménnyel alkalmazom.

Dr. Nicolai orvos, Triebel.

Hoff János
maláta-kivonat mellcsukorkái.

Köhögésnél, rekedtség, elnyálkásodásnál, főleg tüdőhurutnál utólráható hatású. A valódi maláta mellcsukorkákat emésztési zavar nélkül tetszés szerinti mennyiségben lehet használni.

Egy doboz ára 10 kr., egy zacskó 30 kr.

Csodálatos volt maláta kivonat mellcsukorkáinak hatása makacs köhögés ellen.

Zedlitz-Neukirch lovag, Waldenburg Csukorkái feleségem köhögésén és asthmikus bántalmain kitűnően segítenek. Buch plébános, Weischütz.

Raktár Debreczenben: Mihalovits I. Rotschnek V., Rochlitz Schmidt A., Füleky Pal, Tóth Béla, Muraközy L., Balázs Ödön, Zelmos, Varga Lajos csemege és fűszerkereskedésében; Csanak J., Kontsek G., Tóth Kálmán, Felegyházy János, Rickl József.

Magyarországi kizárólagos raktára: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest, király u. 12.

Közlemények árjegyzékkel ingyen és bérmentve.

Az 1895. évi cirok s 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb körökben kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri bedörzölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapest: Török József ur gyógyszerháza, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerháza, Váci-körút 17. szám. — Ugyintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerházaiban valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerész

S.-A.-Ujhely 68 szám.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek
Ugyintén Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla és Mihalovits Istvánnál.

Az általam leg gondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegyisza

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerházaiban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik

TÓTH BÉLA

gyógyszerháza és illatszerraktára DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerházaiban.

DEBRECZENBEN: Tóth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmos, Csanak József kereskedő uraknál.

Főraktár és főelarusítás az osztr.-magyar monarchia részére

Maager Vilmos, Bécs.

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldözöttek.